

אלכסנדר שפירא ושות'
Alexander Shapira & Co.

15.6.2023

לשכת רואי חשבון בישראל

Institute of Certified Public
Accountants In Israel

نقابة مدققي الحسابات في إسرائيل

מרחב תל אביב

סוגיות מיוחדות במיסוי שוק ההון אלכסנדר שפירא, עורך-דין (רו"ח)

www.CapiTax.co.il

מגדל אלקטרה (קומה 49), יגאל אלון 98, תל-אביב 6789141
טל. 03-6245444 | פקס. 03-6245999 | office@CapiTax.co.il

אלכסנדר שפירא ושות'
Alexander Shapira & Co.

1. השלכות המס הגלומות באינפלציה

השלכות המס הגלומות באינפלציה

- לאחר כשני עשורים שבהם לא הייתה רלבנטית, האינפלציה חזרה לחיינו.
- האינפלציה הגואה אוצרת בחובה השלכות מס נרחבות, לרבות באשר למבנה ההון העצמי והזר של הפירמה וכבר נשמעים קולות התומכים בהחזרת הוראות חוק התיאומים לתוקף.
- השלכות שיעור האינפלציה על מיסוי השקעות בשוק ההון:
 - ⬅ בחירה במכשירים שמקנים הגנה אינפלציונית (ראו, למשל, שקופית מס' 26 ואילך לגבי השקעה בקרן כספית חלף פיקדון בנק).
 - ⬅ בחירת השקעות פיננסיות בידי יחידים (הכנסות ורווחים שמקורם בנכסים צמודים חייבים, ככלל, במס בשיעור 25% (לא כולל מס נוסף) בעוד שהכנסות ורווחים שמקורם בנכסים שאינם צמודים חייבים, ככלל, במס בשיעור 15% (לא כולל מס נוסף)).

השלכות המס הגלומות באינפלציה

- C – שיעור הריבית הריאלית המשתלמת על פיקדון/תוכנית היסכון בנקאיים בהצמדה מלאה.
- D – שיעור הריבית הנומינלית (לרבות הפרשי הצמדה (ככל שקיימים)) המשתלמת על פיקדון/תוכנית היסכון בנקאיים ללא הצמדה מלאה.
- $A \times C \times 25\%$ – המס בגין הריבית הריאלית שמקורה בפיקדון/תוכנית היסכון בנקאיים בהצמדה מלאה.¹⁸⁴
- $A \times D \times 15\%$ – המס בגין הריבית הנומינלית (לרבות הפרשי הצמדה (ככל שקיימים)) שמקורה בפיקדון/תוכנית היסכון בנקאיים ללא הצמדה מלאה.¹⁸⁵

היות שעניינו בפיקדונות/תוכניות היסכון בנקאיים המקנים תשואה כוללת זהה, אזי נקודת האיזון בין שתי החלופות תהיה כאשר $A \times C \times 25\% = A \times D \times 15\%$, קרי: כאשר $C = D \times 3 \div 5$. הואיל ו- $D = B + C$, אזי נקודת האיזון כאמור תהיה כאשר $3B = 2C$, דהיינו כאשר שני שלישים מהריבית הריאלית שווים להפרשי הצמדה. הגדלת שיעור הריבית הריאלית בהשוואה לשיעור הפרשי הצמדה תביא למיטוי גבוה יותר של פיקדון/תוכנית היסכון בנקאיים בהצמדה מלאה בהשוואה לפיקדון/תוכנית היסכון בנקאיים ללא הצמדה מלאה. ואילו הגדלת שיעור הפרשי הצמדה בהשוואה לשיעור הריבית הריאלית תביא לתוצאה הפוכה.

כך, למשל, אם שיעור האינפלציה הוא 2% והריבית הריאלית היא בשיעור 3%, אזי לגבי קרן השקעה בסך 1,000,000 ש"ח המס הקל על הריבית הנומינלית (50,000 ש"ח) הוא בסך 7,500 ש"ח ($50,000 \times 15\%$); ואילו המס הקל בגין הריבית הריאלית (30,000 ש"ח) אף הוא בסך 7,500 ש"ח ($30,000 \times 25\%$). לעומת זאת, אם נשנה את נתוני הדוגמה באופן כזה ששיעור האינפלציה יגדל מ-2% ל-4% אך נותר את שיעור הריבית הריאלית על כנו (קרי: ריבית נומינלית בשיעור 7%), כי אז ההכנסה מהריבית הנומינלית תהיה בסך 70,000 ש"ח והמס בגינה יהיה בסך 10,500 ש"ח ($70,000 \times 15\%$); ואילו המס הקל בגין הריבית הריאלית ימשיך להיות בסך 7,500 ש"ח.

לגבי פיקדון/תוכנית היסכון בנקאיים בהצמדה מלאה ראינו, כי הריבית המשתלמת עליהם חייבת במס בשיעור מירבי של 25%¹⁷⁶ וזאת בתנאי שלא חלות לנזיחה הוראות סעיף 125ג(ד) לפקודת מס הכנסה.¹⁷⁷ ואילו הפרשי הצמדה שמקורם בפיקדון/תוכנית היסכון בנקאיים בהצמדה מלאה פטורים ממס בכפוף להוראות סעיף 9(13) לפקודה.¹⁷⁸ דהיינו, המס הקל על פיקדון/תוכנית היסכון בנקאיים בהצמדה מלאה הוא בשיעור מירבי של 25%¹⁷⁹ וזאת לגבי הריבית הריאלית שמקורה בפיקדון/תוכנית כאמור. לעומת זאת, ריבית והפרשי הצמדה (ככל שקיימים) שמקורם בפיקדון/תוכנית היסכון בנקאיים ללא הצמדה מלאה חייבים במס בשיעור מירבי של 15%¹⁸⁰ וזאת בתנאי שלא חלות לנזיחה הוראות סעיף 125ג(ד) לפקודה.¹⁸¹

ב. הבחירה בין שתי החלופות ותכנון המס

§ 8.51 ככלל, שיעור המס האפקטיבי¹⁸² על פיקדון/תוכנית היסכון בנקאיים ללא הצמדה מלאה (כמשמעותם ב-§ 8.29 לעיל) יהיה גבוה יותר מאשר שיעור המס האפקטיבי על פיקדון/תוכנית היסכון בנקאיים בהצמדה מלאה (כמשמעותם שם) המקנים תשואה כוללת זהה, אם שיעור הפרשי הצמדה יעלה על שני שלישים משיעור הריבית הריאלית; ולהפך, שיעור המס האפקטיבי על פיקדון/תוכנית היסכון בנקאיים ללא הצמדה מלאה יהיה נמוך יותר מאשר שיעור המס האפקטיבי על פיקדון/תוכנית היסכון בנקאיים בהצמדה מלאה המקנים תשואה כוללת זהה, אם שיעור הפרשי הצמדה יקטן משני שלישים משיעור הריבית הריאלית. זאת, ניתן ללמוד מהחישוב הבא:

- A – קרן החיסכון בפיקדון/תוכנית החיסכון הבנקאיים.
- B – הפרשי הצמדה המשתלמים על פיקדון/תוכנית היסכון בנקאיים בהצמדה מלאה ואשר פטורים ממס לפי סעיף 9(13) לפקודה.¹⁸³

השלכות המס הגלומות באינפלציה

ניכוי הוצאות ריבית והפרשי הצמדה מרווחים והכנסות שמקורם בשוק ההון

חוק התיאומים בוטל < ניכוי כפל של הפרשי הצמדה

מחייב הגשת דו"ח שנתי

הגדלת שיעור המס על הכנסות ריבית בידי יחידים (שאינם "בעל מניות מהותי" ככל שמדובר בריבית על איגרות-חוב או דיבידנד על מניות) מ-15%/25% (לא כולל מס נוסף) למס בשיעור שולי (לרבות חבות אפשרית בדמי ביטוח לאומי).*

★ ראו סעיף 125ג(ד) לפקודה הקובע, כי: "על אף האמור בסעיפים קטנים (ב) ו- (ג), יחיד חייב במס על הכנסה מריבית בשיעור הקבוע בסעיף 121, אם התקיים אחד מאלה: [...] (2) היחיד תבע ניכוי הוצאות ריבית והפרשי הצמדה בשל הנכס שעליו משולמת הריבית; [...]"

השלכות המס הגלומות באינפלציה

- ניכוי הוצאות ריבית והפרשי הצמדה מרווחים והכנסות שמקורם בשוק ההון – המשך
- הגדלת שיעור המס על רווח הון ממכירת "נייר ערך" בידי יחידים (שאינם "בעל מניות מהותי") מ-15%/25% (לא כולל מס נוסף) ל-30% (לא כולל מס נוסף). *
- ★ ראו סעיף 101א(ב) לפקודה הקובע, כי: "עד לקביעת הוראות כאמור בסעיף קטן (א)(9), תבע יחיד ניכוי הוצאות ריבית ריאלית והפרשי הצמדה יחויב רווח הון שהיה לו במכירת ניירות ערך במס בשיעור של 30%"

השלכות המס הגלומות באינפלציה

חובות מס לרשות המסים כמו גם יתרות זכות של נישומים בגין מס ששילמו ביתר נושאים, ככלל, ריבית בצירוף הפרשי הצמדה למדד, על כל המשתמע מכך.

עמידה בדיווח חצי-שנתי ובתשלום מקדמות בידי משקיעים שצברו רווחים ממכירת ניירות-ערך נסחרים וקרנות נאמנות בחודשים ינואר-יוני / יולי-דצמבר בשנת-המס ואשר הבנקים/ברוקרים שבאמצעותם הם ביצעו את המכירות לא ניכו מס במקור מאותם רווחים.★

★ סעיף 91(ד)(ג2) לפקודת מס הכנסה.

ביסודו של דבר, אי-הגשת הדיווח ותשלום המקדמה במועד גורר עמו חיוב בהפרשי הצמדה וריבית (בשיעור שנתי של 4%) בגין סכום המס שעל הנישום היה לשלם כמקדמה. ←

השלכות המס הגלומות באינפלציה

שאלה מעניינת היא, האם מדובר ב"חוב מס" כמשמעותו בחוק המיסים (קנס פיגורים), התשמ"א-1980, שאז ייוסף לחוב האמור קנס פיגורים בשיעור 0.2% מסכום המס שבפיגור לכל שבוע של פיגור או חלק ממנו.

עם זאת, יושם אל לב, כי בנספח ג' לטופס הדו"ח השנתי (טופס 1322), שעניינו ברווח הון ממכירת ניירות-ערך נסחרים בשנת-המס, קיימת הבחנה בין רווחים מניירות-ערך נסחרים שמהם נוכה מס במקור לבין רווחים שמהם לא נוכה מס במקור.

דוח שנתי 2022
1322

דברי הסבר מעבר לדף

נספח ג לטופס הדוח השנתי⁽¹⁾
רווח הון מניירות ערך⁽²⁾ סחירים* לשנת המס 2022

על חבר בני אדם או יחיד שני"ע רשומים בספרי העסק לצרף בנוסף לטופס זה את נספח ג(1) (טופס 1325)^(ב2) הטופס אינו מיועד^(ג2) לניירות ערך שחלות עליהם הוראות המעבר לביטולו של סעיף 6 לחוק התיאומים בשל אינפלציה אשר ידווחו ע"ג נספח ג2 (טופס 1326)

א. פרטי המכירות

שם המוכר (הנישום)	מספר תיק	מכירה לצד קשור ⁽⁴⁾ ☐ כן ☐ לא
נייר ערך	נכס בחו"ל ⁽³⁾	רכישה מצד קשור ⁽⁴⁾ ☐ כן ☐ לא
☐ בבעלותי ☐ בבעלות בן/בת זוגי שנה לפני הנישואין/בירושה ⁽⁵⁾	☐ כן ☐ לא	☐ כן ☐ לא
רווח מקרן השקעות במקרקעין	☐ נוכה מס במקור ⁽⁶⁾ על רווחים מני"ע המדווחים בטופס זה	☐ לא נוכה מס במקור ⁽⁶⁾
☐ כן ☐ לא	☐ הרווחים ממכירות בתקופה שבין ינואר ליוני 2022 ☐ הרווחים ממכירות בתקופה שבין יולי לדצמבר 2022	

השלכות המס הגלומות באינפלציה

וכך מצוין בסעיף 6 לדברי-ההסבר לאותו נספח:

6. יוגשו טפסים נפרדים לעסקאות מהן נוכה מס במקור לעסקאות מהן לא נוכה מס במקור, לפי הפירוט:
1. עסקאות שנוכה מהן מס במקור.
 2. עסקאות שלא נוכה מהן מס במקור. יש להגיש טופס נפרד ל - :
 - א. עסקאות החייבות בדיווח בתשלום מקדמה חצי-שנתית שבוצעו בחודשים ינואר - יוני 2022
 - ב. עסקאות החייבות בדיווח בתשלום מקדמה חצי-שנתית שבוצעו בחודשים יולי - דצמבר 2022אם לא נוכה מס במקור - על המשדר לרשום סמל עסקה 65 ובקוד 56 תאריך תום התקופה ממנה נבעו הרווחים: 30.6.2022 או 31.12.2022.

2. חישוב הסכום האינפלציוני במכירת ניירות-ערך – הכלל והחריג לכלל

חישוב הסכום האינפלציוני במכירת ני"ע

- כידוע, רווח ההון הריאלי מהווה את ההפרש בין רווח ההון הנומינלי לבין "הסכום האינפלציוני".
ואילו המונח "סכום אינפלציוני" מוגדר בסעיף 88 לפקודת מס הכנסה כ"חלק ריווח ההון השווה לסכום שבו עולה יתרת המחיר המקורי המתואם על יתרת המחיר המקורי".
- הסכום האינפלציוני הוא אפוא, חלק רווח ההון השווה לסכום שבו עולה "יתרת המחיר המקורי המתואם" על "יתרת המחיר המקורי".
עם זאת, יתרת המחיר המקורי של ניירות-ערך כוללת, על-פי רוב, רק את המחיר המקורי (העלות), הנקבע לפי נסיבות הרכישה. לפיכך, הסכום האינפלציוני במכירת ניירות-ערך הוא חלק רווח ההון השווה לסכום שבו עולה העלות המתואמת על העלות הנומינלית.

חישוב הסכום האינפלציוני במכירת ני"ע

- כיצד יש לבצע את תיאום העלות הנומינלית?
- על-פי הגדרת המונח **"יתרת המחיר המקורי המתואם"** שבסעיף 88 לפקודת מס הכנסה, יש לכפול את יתרת המחיר המקורי **"במדד"** ביום המכירה ולחלקו במדד ביום הרכישה.
- המונח **"מדד"** מוגדר באותו סעיף כדלקמן:
"מדד" – מדד המחירים לצרכן כפי שפורסם לאחרונה לפני היום בו מדובר מטעם הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, ולגבי התקופה לפני שנת 1951 – המדד שקבע שר האוצר באישור ועדת הכספים של הכנסת; ואולם מי שבהיותו תושב חוץ רכש נכס במטבע חוץ כדין, רשאי לבקש שיראו את שער המטבע שבו נרכש הנכס כמדד. על אף האמור, לענין נייר ערך בידי יחיד, הנקוב במטבע חוץ או שערכו צמוד למטבע חוץ, יראו את שער המטבע כמדד;"

חישוב הסכום האינפלציוני במכירת ני"ע

- מדובר אפוא, במדד המחירים לצרכן "הידוע", * קרי: המדד האחרון הידוע בעת עריכת החישוב.
- ★ להבדיל מהמדד המכונה "מדד בגין", שהוא המדד שיתפרסם בעתיד בגין החודש שבו חל היום שלגביו נערך החישוב.
- כך, למשל, אם יום הרכישה של המניות הוא 2.7.2019, המדד הידוע ליום זה הוא מדד חודש מאי 2019 אשר פורסם ביום 15.6.2019.

חישוב הסכום האינפלציוני במכירת ני"ע

- הכלל לפיו "מדד" הינו מדד המחירים לצרכן הידוע **כפוף לחריג** שעניינו במכירת נכס שנרכש במטבע-חוץ כדין על-ידי מי שהיה תושב-חוץ בעת הרכישה. לפי חריג זה, מוכר כאמור – בין אם יחיד★ ובין אם חבר-בני-אדם – רשאי לבקש שיראו את שער המטבע שבו רכש את המניות כמדד, וזאת במקום מדד המחירים לצרכן.

★ אך ראו להלן.

חישוב הסכום האינפלציוני במכירת ני"ע

- הפלל והחריג לו שצוינו לעיל כפופים ל**חריג נוסף**, לפיו "**לענין נייר ערך בידי יחיד, הנקוב במטבע חוץ או שערכו צמוד למטבע חוץ, יראו את שער המטבע כמדד**".
- כלומר, אם מדובר ב**יחיד** (בין אם תושב ישראל ובין אם תושב-חוץ) המוכר "**נייר ערך**" שערפו נקוב במטבע-חוץ, אזי התיאום יבוצע בכל מקרה לפי השינוי בשער המטבע הרלבנטי.
זאת, אף אם אותו יחיד היה תושב-חוץ במועד הרכישה כאמור לעיל.
- בעניין **אור שרה**★ נקבע, כי חישוב רווח ההון הריאלי במכירת ניירות-ערך על-ידי **חברה משפחתית** ייעשה לפי הגדרת "**מדד**" הרלבנטית לחברה.
★ ע"א 1038/17 אור שרה בע"מ נ' פקיד השומה למפעלים גדולים (6.5.2018).

חישוב הסכום האינפלציוני במכירת ני"ע

- באותו מקרה, קבע השופט הנדל, כי יש להפריד בין שלב חישוב ההכנסה החייבת של החברה המשפחתית, בו חלים כללי החברה (הרגילה) לבין שלב חישוב חבות המס בו עשויים לחול כללי היחיד לפי העניין.
בהתאם, הוסיף השופט הנדל וקבע, כי בשלב הראשון יש לקבוע מהי הכנסתה החייבת של החברה המשפחתית, כאשר בשלב זה שולט משטר מס תאגידי ועל-כן חישוב רווח ההון הריאלי ייעשה לפי הגדרת "**מדד**" הרלבנטית לחברה; ואילו בשלב השני תיקבע חבות המס או אז עשוי לחול משטר המס של היחיד, תוך בחינה פרטנית של כל מקרה ומקרה.

שני השלבים מבטאים את ההפרדה הקיימת בין הכנסתה החייבת של החברה המשפחתית כתאגיד, לבין הכנסתו של היחיד. רק לאחר שמסתיימת העמסתו של קרון ההכנסה החייבת של החברה המשפחתית, הוא עוזב את תחנת החברה, ונוסע אל תחנת היחיד – שם ניתן לפרוק אותו ולהעניק לו מאפיינים של הכנסת יחיד. כאשר הקרון עודנו **בתחנת** החברה, הכללים וההגדרות שיחולו עליו יהיו אלו הרלוונטיים לחברה, ולא ליחיד. נדמה כי עמדה זו תואמת את הפסיקה. הפרדה זו באה לידי ביטוי בדבריה

חישוב הסכום האינפלציוני במכירת ני"ע

- כאמור, הסכום האינפלציוני מהווה את ההפרש בין העלות המתואמת של נייר-הערך לפי שיעור עליית מדד המחירים לצרכן בישראל או לפי שינוי בשער המטבע הרלבנטי – לפי העניין – לבין העלות הנומינלית.
 - מהו הדין אם נוצר למוכר רווח הון נומינלי, אך הפרש זה שלילי? במקרה זה, הסכום האינפלציוני יהיה אפס.
- שכן, "**סכום אינפלציוני**" מוגדר, כזכור, כחלק רווח ההון השווה לסכום שבו עולה "**יתרת המחיר המקורי המתואם**" על "**יתרת המחיר המקורי**".
- אין זאת אלא, כי הסכום האינפלציוני יכול להיות רק סכום חיובי; ומכאן, שכאשר סכום זה שלילי, יש להחשיבו כאפס.

חישוב הסכום האינפלציוני במכירת ני"ע

לדוגמה

ביום 1.11.2019 רכשה מיקה מניות הנסחרות בבורסה בארצות-הברית בעלות של 10,000 דולר ארה"ב. ביום 10.1.2023 מכרה מיקה את המניות בתמורה ל-12,000 דולר ארה"ב. לשם הדוגמה נניח, כי שער הדולר ביום 1.11.2019 היה 3.8 ש"ח. עוד נניח, כי שער הדולר ביום 10.1.2023 היה 3.6 ש"ח.

תמורה	43,200 ש"ח	(3.6 ש"ח × 12,000 דולר)
עלות	<u>38,000 ש"ח</u>	(3.8 ש"ח × 10,000 דולר)
רווח הון	5,200 ש"ח	

להלן חישוב רווח ההון:

הואיל והעלות המתואמת (36,000 ש"ח*) נמוכה מהעלות הנומינלית (38,000 ש"ח) ההפרש ביניהן שלילי. על-כן, וכמוסבר לעיל, הסכום האינפלציוני יהיה בשיעור אפס. כלומר, מלוא רווח ההון (הנומינלי) בסך 5,200 ש"ח ייחשב לרווח הון ריאלי.

$$\star 36,000 \text{ ש"ח} = 3.8 \text{ ש"ח} \div 3.6 \text{ ש"ח} \times 38,000 \text{ ש"ח}$$

3. הפסד במכירת ניירות-ערך שמקורו, כולו או חלקו, בהפרשי שער שליליים

הפסד שמקורו בהפרטי שער שליליים

- כאמור, אם נוצר רווח הון נומינלי והסכום האינפלציוני שלילי, אזי הסכום האינפלציוני יהיה אפס ורווח ההון (הנומינלי) ייחשב במלואו לרווח ריאלי.
- מהו הדין במכירת ניירות-ערך שהסתיימה בהפסד הון נומינלי והסכום האינפלציוני שלילי?
- מטבע הדברים, המדובר ביחיד★ (בין אם תושב ישראל ובין אם תושב-חוץ) המוכר ניירות-ערך שערפם נקוב במטבע-חוץ או צמוד למטבע-חוץ ושער החליפין של המטבע האמור ביום המכירה נמוך מהשער ביום הרכישה.
- ★ למעשה, סכום אינפלציוני שלילי עלול להיווצר גם במכירת ניירות-ערך בידי **חברה** (לרבות חברה משפחתית), דהיינו כאשר מדד המחירים לצרכן ביום המכירה נמוך מהמדד ביום הרכישה. מקרים אלה אינם שכיחים ובכל מקרה הסכום האינפלציוני השלילי באותם מקרים יהיה מינורי.

הפסד שמקורו בהפרשי שער שליליים

- שהרי, במקרה כזה, שער המטבע נחשב ל"מדד", וזאת בהתאם לסיפא להגדרת מונח זה בסעיף 88 לפקודה.
- אלא מאי, אילו הסכום האינפלציוני היה חיובי הוא לא היה חייב במס, כך שהתרתו בקיזוז הינה לכאורה בניגוד להוראות סעיף 92 לפקודת מס הכנסה.
- שאלה זו הונחה מספר פעמים על שולחנו של בית-המשפט המחוזי בתל-אביב¹ והוכרעה על-ידי בית-המשפט העליון ביום 12.9.2016 בעניין **מוזס**,² מפי השופט י' עמית, תוך שהוא מתבסס, בין היתר, על העמדה שהבענו בספרנו **מיסוי שוק ההון**.

① ראו: ע"מ (ת"א) 13485-02-13 **כלל פיננסים בטוחה ניהול השקעות בע"מ נ' פקיד שומה תל אביב** (13.8.2014); ע"מ (ת"א) 1575-09-12 **נכסי ארקין בע"מ נ' פקיד שומה למפעלים גדולים** (24.11.2014); ע"מ (ת"א) 53703-09-12 **מוזס נ' פקיד**

הפסד שמקורו בהפרשי שער שליליים

שומה למפעלים גדולים (30.3.2015); ע"מ (ת"א) 11004-03-11 אור שרה בע"מ נ' פקיד שומה למפעלים גדולים (25.9.2016).

② ע"א 3555/15 מוזס נ' פקיד שומה למפעלים גדולים (12.9.2016).

■ לאחר ניתוח מעמיק, מלווה בדוגמות מספריות, קבע השופט עמית, כי גישת המשיב היא הנכונה, ועל-כן יש לדחות את הערעורים.

■ בקשה לקיום דיון נוסף בפסק-הדין נדחתה ביום 3.8.2017.★

★ דנ"א 7517/16 מוזס נ' פקיד שומה למפעלים גדולים (3.8.2017).

הפסד שמקורו בהפרשי שער שליליים

דוגמה 3: רכישת נייר ערך ב-\$100, בשער חליפין של 5₪ לדולר (סה"כ 500₪); ומכירת נייר הערך ב-\$50, בשער חליפין של 7₪ לדולר (סה"כ 350₪): בדוגמה זו הפסד ההון עומד על 150₪. הסכום האינפלציוני בעסקה זו עומד על 200₪ (= $2 \times \$100$) ואינו חייב במס, כיוון שבמקרה של הפסד הון כלל אין חיוב במס. טענת המערערים לפיה אי-ההכרה בקיזוז הסכום האינפלציוני בעסקה זו כמוה כחיוב הסכום האינפלציוני במס, הינה בגדר "הנחת המבוקש", שכן נקודת המוצא להנחה זו היא כי סכום אינפלציוני זה הינו בר-קיזוז, נקודת מוצא שאותה שללנו בדיון שלעיל (השוו, עניין בראל, בפס' 17).

דוגמה 1: רכישת נייר ערך ב-\$100, בשער חליפין של 5₪ לדולר (סה"כ 500₪) ומכירת נייר הערך ב-\$150, בשער חליפין של 7₪ לדולר (סה"כ 1,050₪): בדוגמה זו רווח ההון עומד על 550₪, ורווח ההון הריאלי החייב במס הינו 350₪. הסכום האינפלציוני בעסקה זו עומד על 200₪ (= $2 \times \$100$) ואינו חייב במס, ועל כך אין חולק.

דוגמה 2: רכישת נייר ערך ב-\$100, בשער חליפין של 5₪ לדולר (סה"כ 500₪); ומכירת נייר הערך ב-\$50, בשער חליפין של 11₪ לדולר (סה"כ 550₪): בדוגמה זו רווח ההון עומד על 50₪, אולם במונחים ריאליים, נוצר הפסד בסך (550-)₪. הסכום האינפלציוני בעסקה זו עומד על 600₪ (= $6 \times \$100$) ואינו חייב במס.

הפסד שמקורו בהפרשי שער שליליים

דוגמה 4: רכישת נייר ערך ב-\$100, בשער חליפין של 5₪ לדולר (סה"כ 500₪); ומכירת נייר הערך ב-\$200, בשער חליפין של 3₪ לדולר (סה"כ 600₪): בדוגמה זו רווח ההון עומד על 100₪. בעסקה זו אין למעשה סכום אינפלציוני כהגדרתו בפקודה ("חלק ריווח ההון השווה לסכום שבו עולה יתרת המחיר המקורי המתואם על יתרת המחיר המקורי"), ובוודאי שאינו חייב במס, שכן יתרת המחיר המקורי המתואם (300₪) נמוכה מיתרת המחיר המקורי (500₪) (ראו שפירא, בעמ' 472).

דוגמה 5: זו הדוגמה היפה לענייננו. רכישת נייר ערך ב-\$100, בשער חליפין של 5₪ לדולר (סה"כ 500₪); ומכירת נייר הערך ב-\$50, בשער חליפין של 3₪ לדולר (סה"כ 150₪): בדוגמה זו הפסד ההון עומד על 350₪, וגם כאן יתרת המחיר המקורי המתואם (300₪) נמוכה מיתרת המחיר המקורי (500₪), כך שאין סכום אינפלציוני. כפי שעולה מהדוגמאות שלעיל ולפי לשונו המפורשת של סעיף 92(א)(1), הגם שהפסד ההון בדוגמה זו עומד על 350₪, אין להכיר במלוא סכום הפסד ההון לצורכי קיזוז. זאת, כיוון שסכום הפסד ההון בסך 200₪, הנובע מהשינוי בשער החליפין לא היה חייב במס לו היה רווח, בהיותו "סכום אינפלציוני". משכך, סכום הפסד ההון שיותר בקיזוז בדוגמה זו עומד על 150₪ בלבד.

4. פק"מ OUT קרן כספית IN

פק"מ OUT קרן כספית IN

- יחידים וחברות השוקלים להשקיע בפיקדונות שקליים ייטיבו לעשות אם יבחנו את האפשרות להשקיע בקרן כספית (Money Market Fund).
- קרן כספית היא קרן נאמנות המשקיעה באפיקי השקעה סולידיים שמשך החיים הממוצע (מח"מ) שלהם אינו עולה על 90 יום, כאשר מבחינה מיסויית ענייננו בקרן נאמנות לכל דבר ועניין, תוך שמרבית הקרנות הכספיות בוחרות להיחשב כקרנות פטורות ולא כקרנות חייבות.
- נזכיר, כי ככלל, קרן נאמנות פטורה, כשמה כן היא, פטורה ממס על הכנסותיה, אך כאשר היחיד מממש את השקעתו בקרן הפטורה ברווח, הוא משלם בגינו מס בשיעור 25% (לא כולל מס נוסף). כלומר, מדובר בשיעור מס גבוה יותר מזה שמשולם על פיקדון שקלי (15% (לא כולל מס נוסף)). עם זאת, כאשר מחושב הרווח לצורכי מס, מנוטרל שיעור עליית מדד המחירים

פק"מ OUT קרן כספית IN

לצרכן (אינפלציה), וזאת בדומה לחישוב הרווח החייב במס במכירת מניות. לעומת זאת, כאשר יחיד משקיע בפיקדון שקלי,★ הוא מחויב במס בגין מלוא הרווח הנומינלי, קרי: ללא ניטרול של האינפלציה.

★ כמו גם במק"מ.

כלומר, בעוד שהמס בשיעור 25% מוטל על רווח ההון הריאלי, המס בשיעור 15% מוטל על רווח ההון הנומינלי.

ומה באשר לחברה?

ככלל, חברה חייבת במס בשיעור 23% (נכון לשנת-המס 2023) הן על הכנסה מריבית שמקורה בפיקדון בנקאי והן על רווח הון ריאלי ממכירת יחידות בקרן כספית.

פק"מ OUT קרן כספית IN

- השקעה בקרן כספית באמצעות חברה – המשך
נזכיר, כי עד לתיקון 20 לחוק התיאומים, חברות שחוק התיאומים חל בקביעת הכנסתן, היו זכאיות ל"ניכוי בשל אינפלציה" ובכך נוטרלה (אם כי לא באופן מלא) הטלת המס בשיעור "הרגיל" על פיקדון שקלי.
ברם, בעקבות התיקון והחל מיום 1.1.2008, הוראות חוק התיאומים אינן חלות עוד, * וכנגזר מכך, חברות לא מקבלות עוד "ניכוי בשל אינפלציה".
* אומנם, חלק מהוראות חוק התיאומים ממשיכות לחול בהתאם להוראות המעבר, אך הוראות אלו אינן רלבנטיות לענייננו.
כלומר, חברה הבוחרת להשקיע בפיקדון בנקאי תחויב במס בשיעור רגיל (23%) על מלוא התשואה הנומינלית הגלומה בפיקדון.

פק"מ OUT קרן כספית IN

■ השקעה בקרן כספית באמצעות חברה – המשך

נוסיף ונציין, כי להשקעה בקרן כספית (פטורה) יתרון משמעותי בהשוואה לפיקדון שקלי והוא דחיית מס: קרן פטורה אינה משלמת מס על הכנסותיה והמס מוטל רק כאשר המשקיע (לרבות חברה) מוכר את היחידות בקרן (למעט אם הקרן מחלקת רווחים, או אז רווחים אלה מחויבים במס).

כלומר, ההשקעה בקרן מאפשרת לצבור (על הנייר) רווחים בשוק ההון מבלי לשלם מס, וזאת עד למועד המימוש בפועל.

עוד נזכיר, כי חברה חייבת במס על רווחים שמקורם בקרן נאמנות (חייבת/פטורה) בשיעור 23% ועל-כן השקעה של חברה בקרן נאמנות חייבת תביא לכפל-מס: פעם אחת, במישור הקרן (שמשלמת מס כמו יחיד); ופעם שנייה, במישור החברה.

פק"מ OUT קרן כספית IN

- השקעה בקרן כספית באמצעות חברה – המשך
על-כן, זולת אם מדובר בקרן שצברה הפסדים לצורכי מס, אין כל הגיון שחברה תשקיע בקרן חייבת.
- יתרון נוסף שיש לקרן כספית (פטורה) על-פני פיקדון שקלי הינו לעניין קיזוז הפסדים: הפסד הון ממכירת ניירות-ערך מותר בקיזוז כנגד רווח הון מכל סוג שהוא ובמקרים מסוימים, לגבי יחיד, גם כנגד ריבית/דיבידנד שמקורם בניירות-ערך.
- כלומר, לא ניתן לקזז הפסד הון כנגד הכנסות ריבית מפיקדון שקלי (שכן פיקדון בנקאי אינו נחשב לנייר-ערך), אך ניתן לקזז את ההפסד כנגד רווח הון מפדיון יחידות בקרן כספית.

5. הפטור ממס רווחי הון לפי סעיף 97(ב2) לפקודת מס הכנסה

הפטור ממס רווחי הון לפי סעיף 97(ב2)

- כידוע, סעיף 97(ב2) לפקודת מס הכנסה פוטר ממס, בכפוף לתנאים וסייגים שונים, רווח הון שנצמח לתושב-חוץ ממכירת ניירות-ערך הנסחרים בבורסה לניירות-ערך בתל-אביב.
- היות שמדובר בהוראה הקובעת פטור ממס, היא כפופה, בדומה להוראות פטור אחרות, לסייג המנוי בסעיף 68א לפקודת מס הכנסה:

תנאים למתן הקלות לתושב חוץ

נוסף בתיקון 132, תחולה על הכנסה מ-2003 ואילך; תיקון מס' 132 (תיקון).

68א

- (א) חבר בני אדם תושב חוץ לא יהיה זכאי להטבת מס, הנחה או פטור לפי פקודה זו, בשל היותו תושב חוץ, אם תושבי ישראל הם בעלי שליטה בו, או הנהנים או הזכאים ל-25% או יותר מההכנסות או מהרווחים של תושב החוץ, במישרין או בעקיפין.
- (ב) שר האוצר רשאי לקבוע דרכי הוכחה לענין סעיף זה.
- (ג) בסעיף זה -

"אמצעי שליטה" ו-"יחד עם אחר" - כהגדרתם בסעיף 88 (עד תיקון 147 נאמר: 75ב).

תיקון מס' 147, תחילה - 1.1.2006.

"בעלי שליטה" - בעלי מניות המחזיקים, במישרין או בעקיפין, לבד, יחד עם אחר, או יחד עם תושב ישראל אחר, באחד או יותר מאמצעי השליטה בשיעור העולה על 25%.

הפטור ממס רווחי הון לפי סעיף 97(ב2)

1212

דיווח שנתי לחבר בני אדם נושב חוץ שבידיו רווח הון פטור
ממכירת ניירות ערך הנסחרים בבורסה בישראל!
בשנת המס _____

למכור:
מחלקת שוק הון
התורה המקצועית
רשות המסים בישראל

א. מרטי חבר בני אדם מגיש הדיווח (להלן: "התאגיד המדווח"):

שם	מספר מזה"ג	כתובת למשלוח דואר
מס' התושבות של התאגיד המדווח	מס' התאגיד המדווח במדינת התושבות	
מס' חברי אלקטרוני של התאגיד המדווח	טלפון	מטה ומיקום בישראל

ב. בשנת המס היו לתאגיד המדווח הכנסות ממכירת ניירות ערך הנסחרים בבורסה בישראל כדלהלן:

התאגיד הנכנס / חבר הנכנס	מ"ט ומס'ן	מספר עסקאות	מחזור מכירת	סכום הרווח	סוג סמני

ג. הערה התחייביות

אני מצהיר/ה בואת כי:

- התאגיד המדווח הינו חבר בני אדם נושב חוץ כהגדרת מונח זה בסעיף 1 לפקודת מס הכנסה (נוסח חדש) התשכ"א - 1961, (להלן: "הפקודה").
- לתאגיד המדווח אין מפעל קבע או נוכחות קבועה בישראל.
- כל ההכנסות המדווחות בסעיף ב חן הכנסות הטבעיות ממכירת ניירות ערך הנסחרים בבורסה בישראל, והגני מוחיב בהגשת דוח"ח אך ורק בשל הכנסות אלה.
- כל ההכנסות המדווחות בסעיף ב ואניות למסור מכוח סעיף 97(ב2) לפקודה, ובהתאם להוראות סעיף 88 לפקודה, ולא קיימות הכנסות אחרות לתאגיד המדווח בישראל.
- ידוע לי שבמידה שיש בידי הכנסות אחרות המחייבות בהגשת דוחות בישראל, לא ידאו בטופס זה דוח שנתי לפי סעיף 131(א) לפקודה.
- ההכנסות לעיל מדווחות במדינת התושבות של התאגיד המדווח.
- ידוע לי כי טופס זה אינו יכול לשמש בבקשה לחזור מס.

האריך _____ שם מוסמך/מוסמקת חתימה בתאגיד המדווח _____ חתימת מוסמך/מוסמקת חתימה בתאגיד המדווח

11 | מסמך זה מיועד לחבר בני אדם נושב חוץ המגיש דיווח ממס מסוף מס' 1212 לפקודת לענין ניירות ערך הנסחרים בבורסה בישראל בלבד. יו שמגיש מסמך זה, לא יודע לעשות דוח"ח לפי סעיף 131(א) לפקודה אלא מבקש המסמך דרוש מה מסמך מס' 11 (131(א) לפקודה). מסמך זה אינו מיועד ליה"ב/יחידים המגישות דוחות מס. הגשת דוח בישראל או ללי שקים מס' מעיל במדינת רשות המסים בישראל, וכן לא יכיל לשמש בבקשה לחזור מס.

12 | מסמך זה מיועד למסמך המגישות דוחות מס מסמך מס' 1212 לפקודה. מסמך זה אינו יכול לשמש בבקשה לחזור מס.

הפטור ממס רווחי הון לפי סעיף 97(ב2)

■ בנוסף, הוראות אותו סעיף 97(ב2) לפקודת מס הכנסה חלות על מכירת מניות הנסחרות בבורסה לניירות-ערך בתל-אביב בידי תושב-חוץ בלבד ואין בהן (או בהוראות אחרות) התייחסות לתושב-חוץ ששינה את מעמדו המיסויי לתושב ישראל – ובכלל זאת עולה חדש (יחיד שהיה לראשונה לתושב ישראל), תושב חוזר ותיק ותושב חוזר – לרבות לא במקרה בו אותו תושב-חוץ הפך לתושב ישראל כשבידיו מניות כאמור.

➡ מצב משפטי זה מחייב תכנון מס מתאים.

אלכסנדר שפירא ושות'
Alexander Shapira & Co.

סוף מעשה במחשבה תחילה... תודה על ההקשבה!

© אלכסנדר שפירא ושות'. כל הזכויות שמורות.

מצגת זו נועדה למסירת מידע בלבד ואין להתייחס ו/או להסתמך על הכתוב בה כעל ייעוץ משפטי מקצועי או כתחליף לייעוץ כזה. הסתמכות על תוכנה של מצגת זו ו/או שימוש בו לא ייצרו בשום אופן יחסי עורך-דין – לקוח בינך לבין אלכסנדר שפירא ושות' ולא יהיה בהם כדי להטיל על אלכסנדר שפירא ושות' אחריות כלשהי לתוצאות שתיגרמנה מכך. תוכנה של מצגת זו והזכויות בה יישארו בכל עת בבעלות אלכסנדר שפירא ושות'. אין להעתיק/להפיץ מצגת זו, כולה או חלקה, ללא אישור מראש ובכתב.

נשמח לעמוד לרשותכם בתחומי ההתמחות של המשרד:

הירשמו למבזקי המיסוי של משרדנו

במסגרת פעילויותינו השונות ולמן הקמת אתר האינטרנט CapiTax.co.il בשנת 2004, אנו שולחים מבזקים שוטפים (Newsletters) בתחומי המיסוי השונים, וזאת לעשרות אלפי החברים ברשימת התפוצה של משרדנו, ובכללם רו"ח, עו"ד, יועצי מס, אנשי עסקים, שמאי מקרקעין, מנהלי כספים וחשבים וכן שופטים ועובדי הפרקליטות ורשות המיסים.

מבזקים אלה, הכוללים עדכונים שוטפים בנושאי פסיקה, חקיקה ופרקטיקה בתחום המיסוי, הפכו זה מכבר לשם דבר ולפרסום המקצועי והמוביל בתחומו בארץ.

ההרשמה בכתובת CapiTax.co.il/register

 מיסוי תאגידים	 קבלת אישורים מראש	 חוות-דעת משפטיות	 ליטיגציה והליכי שומה
 מיזוגים ורכישות	 מס ערך מוסף	 מיסוי בינלאומי	 מיסוי יחידים
 גילוי מרצון	 תגמול עובדים ובכירים	 מיסוי שוק ההון	 מיסוי מקרקעין